

Prerýkajce si...

červenec 2015

V tomto čísle najdete:

Obecní slivovice?
Možná už za pár let.

Chystá se nové využití
bývalé budovy OÚ

Život v Lopeníku
očima „nováčka“

Lesy ČR chtějí opravit
cestu ke zvonici

Ohlédnutí za čtvrtletím

Co se starou školou?

Historické okénko

Zapojte se také.

Milí Lopeničáři,

do rukou se vám právě dostává první číslo oficiálního obecního zpravodaje. Někteří z vás se mě už po vydání velikonočního listu netrpělivě dotazovali, kdy vyjde další číslo. Mám radost z toho, že spousta z vás dění v obci opravdu zajímá. Doufám tedy, že s jeho obsahem budete spokojeni a že si i nyní, kdy sezóna prací na polích a lukách je v plném proudu, najdete chvílku na jeho přečtení.

Zároveň bych těm z vás, kteří byste se chtěli spolupodílet na přípravě dalších vydání, tuto možnost nabídnul. Budeme velmi rádi, pokud se rozhodnete se všemi podělit o zajímavý příběh nebo fotografii, postřeh, glosu, pamětnickou vzpomínku, nebo jinou zajímavost z Lopeníka či jeho blízkého okolí.

Roman Buček, starosta obce

Obecní slivovice? Možná už za pár let.

Budeme-li mít štěstí a EU i příroda nám bude trochu přát, možná si už za pár let občané Lopeníka mohou na společenských a kulturních akcích typu stavění máje či otvírání rozhledny připíjet na zdraví obecní slivovicí.

Plánujeme totiž uskutečnit to, co v mnoha jiných obcích už mají. A sice založit obecní sad. Ten by měl vzniknout v části obecního pozemku „V krajoch“ na zhruba 2 ha jeho rozlohy. V polovině června obec podala na jeho vytvoření žádost o dotaci z Operačního programu Životní prostředí v rámci podprogramu Obnova krajinných struktur. Dotace má

pokrýt až 90% uznatelných nákladů ze zhruba 1,1 milionového rozpočtu akce. Tato cena je projekční a věřím, že v rámci výběrového řízení vysoutěžíme cenu příznivější.

Projekt připravený kunovickou firmou Florstyl, s.r.o., která se na tyto projekty specializuje, počítá s vyčištěním pozemku od náletových dřevin a keřů, pokácením zhruba 60-ti starých a nebezpečných stromů, provedením ozdravných a výchovných řezů u mladších stromů, štěpkováním větví pro další využití a výsadbou téměř dvou stovek ovocných stromů. Zhruba polovina z nich mají být švestky, v menším množství pak dřín, jabloně, višně, jeřáby, hrušně a třešně.

Celá akce se začala připravovat už v polovině února, kdy pracovníci projekční firmy provedli společně s naším zastupitelem Zbyňkem Piro šetření přímo na místě a zajistili fotodokumentaci. Zároveň také vřele uvítali možnost průběžně se Zbyňkem, který má vzhledem ke svému povolání a také znalosti místního prostředí bohaté zkušenosti, konzultovat přípravu projektu. V něm bylo zohledněno také to, aby zůstaly zachovány

přístupy k pozemkům okolních vlastníků. Ochrana nově sázených stromků před zvěří, která zde často migruje, si totiž s největší pravděpodobností vyžádá důkladné oplocení.

Nezbývá než přát si, abychom se žádostí o dotaci uspěli, projekt se povedlo zrealizovat nejlépe ještě do konce letošního roku a za pár let všichni společně u sklenky dobré slivovice mohli zvolat: Na zdraví!

Roman Buček

Chystá se nové využití bývalé budovy OÚ

V současnosti nevyužívaná budova bývalého obecního úřadu, obchodu a kavárny by měla v budoucnu opět sloužit lidem. Dle vyjádření pracovníků Energetické agentury Zlínského kraje by měla být na přelomu října a listopadu vyhlášena výzva na předkládání žádostí o dotace na výměnu zdrojů tepla v obecních budovách v rámci Operačního programu Životní prostředí. Ta už bohužel nebude 90%, jak tomu bylo v období minulém, ale pouze maximálně 60%. I tak je to příležitost získat do obecního rozpočtu peníze zvenčí. Přesné podmínky programu však zatím nejsou schváleny. Jakmile budou, začneme připravovat projekt i žádost. Pokud bychom uspěli, podařilo by se nám zrealizovat kompletní rekonstrukci otopné soustavy včetně výběru nejvhodnějšího zdroje vytápění, případně umístit na jižní stranu střechy solárně-termické panely na ohřev vody nebo výrobu elektřiny.

V současnosti je v budově instalováno topení elektrické (navíc z části nefunkční) a roční náklady na její vytápění dle propočtů činí zhruba 100 tisíc korun. Budova nemá komín, radiátory ani další potřebné otopné zařízení. Jakmile tuto situaci vyřešíme, bude možné přestěhovat kanceláře OÚ do původních prostor, z bývalého obchodu vytvořit např. hasičskou klubovnu, sezónní bufet či byt pro člověka, který by alespoň víkendově či sezónně mohl zajišťovat provoz kavárny. V obci totiž chybí místo pro setkávání lidí a to je potřeba změnit. Znovu zprovozněním kavárny by zároveň vzniklo další místo pro občany, které by mohli využívat pro rodinné oslavy a společenské události, jak tomu bylo v minulosti.

Výčet možností využití těchto prostor je mnohem širší, záleží bude na zájmu veřejnosti a rozhodnutí zastupitelstva, kterým směrem se jako obec vydáme. Jedno je však jisté. Každá budova, která se nevyužívá, jen zbytečně chátrá. Výjimkou není ani tato. Je tedy nutné se postarat o to, aby za pár let nevypadala jako bývalá horní škola.

Roman Buček

Život v Lopeníku očima „nováčka“

Ve vesnici odkud pocházím, jsme vždy říkali přistěhovalcům „náplava“. Tato náplava nám rodákům vždy připadala tak trochu povýšená a vyznačovala se podivnou lhostejností k nám - původním obyvatelům. Neznali místních problematiku, nechápali, proč se spolu dva lidé nebaví jen proto, že dědeček jednoho praštil před 50 lety dědečka druhého a prostě vůbec nerozuměli ničemu co se v obci dělo. Je proto logické, že jsme se s nimi moc

nemuseli, což se projevovalo různě. Od potyček na obecní zábavě přes spory o hranice pozemků až po klasické sousedské naschvály. Vždy záleželo jen na vkusu a inteligenci dotčených obyvatel.

To jsem ovšem ještě netušil, že se brzy ocitnu v roli takové náplavy sám a zažiji vše i z té druhé strany. A vzhledem k mým výše popsaným zkušenostem a vzhledem k tomu, co jsem se o Lopeníku a nátuře zdejších lidí dověděl, dočetl a potom hlavně domyslel, jsem měl popravdě docela nahnáno. Čekal jsem a čekal...Co se stane? A ono se nestalo nic. Aspoň zatím.

Jak tedy vlastně vypadá život na Lopeníku očima náplavy od Olomouce? Taková situace „nováčka“ ve vesnici má nesporně své výhody. Nic nevíte, nikoho neznáte. Nenesete si sebou žádné křivdy z minulosti, žádné nepřátelství dvou rodin nebo klanů. Nevíte, kdo jaký je. Tím pádem se ke všem lidem chováte stejně a bez předsudků. To je přímo úžasné, protože lidé vám to pak vrací. Chovají se k vám přátelsky, a to je přesně to, co zde zažívám již třetím rokem, přátelské přijetí. Dále neznáte vůbec žádné souvislosti. To se na první pohled může jevit jako velká nevýhoda, ovšem podle mne je to naopak velká výhoda. Bez zatížení starými vazbami, křivdami, nepřátelstvími a schématy myšlení, totiž můžete vidět věci úplně jinak. Díky tomu můžete daleko snáze najít řešení nejrůznějších situací a problémů.

Také mně často místní pokládají jednu zásadní otázku. Proč? Proč jste se přestěhovali někam, odkud lidé odcházejí pryč? Odpověď je jednoduchá. Protože vidíme bohatství, krásu a pohodu v něčem, v čem jiní vidí starost, dřinu a nebezpečí. Každý člověk je jiný a každá mince má dvě strany. Pro mě osobně je život na Lopeníku naprostý luxus, ale mám přátele, pro které by byl život zde ten největší trest. A proč zrovna Lopeník? Na to vždy odpovídám: „My jsme si nevybrali Lopeník, Lopeník si vybral nás“. Prostě náhoda. A nebo možná ne...

Až zde na Lopeníku jsem si také uvědomil, jaký může být obrovský skoro až propastný rozdíl mezi mentalitou či chcete-li povahou lidí, ze dvou moravských regionů. Kde se ten rozdíl vzal? Vždyť vzdálenost mezi Lopeníkem a vesnicí u Olomouce, odkud pocházím, je jen asi sto kilometrů. Mám za to, že povahu přímo ovlivňuje prostředí, kde lidé žijí. Na olomoucku tak jejich povahu formovala rozlehlá rovinatá krajina s úrodnou půdou a mírným teplým podnebím. Stromy zde plodí každým rokem a na poli taky vždy něco vyroste i bez větší námahy. Lidé zde nikdy neměli nouzi, a to i v dobách kdy jinde byl hlad. Tím pádem si nepotřebovali tolik pomáhat a vytvářet silnější vazby a komunity. Bohatě si vystačili s rodinou. Jejich povahu tato staletá zkušenost zformovala do mírné přívětivé a nevýbušné formy, přesně jako krajina a podnebí kde žijí. A na Lopeníku? Zdejší hornatá a na úrodnou půdu chudá krajina s drsným podnebím formovala lidi úplně jinak. Zde si lidé museli pomáhat, ne proto, že by tak moc chtěli, oni prostě museli. Jinak by nepřežili. Vazby mezi lidmi mimo rodinu zde byly silnější, musely být, přírodní podmínky lidi donutily. A tak i povaha zdejších lidí nakonec okopírovala tuto drsnou, ale krásnou krajinu. Je také bojovná. Aby ne. Lidé tu dost často bojovali. S přírodou, nájezdníky i sami mezi sebou. Promítl se do ní těžký život. A právě proto, že byl někdy tak těžký, umí ho zdejší lidé daleko více ocenit a užívat si ho a mít z něj radost. A že to mají v povaze. A tak když dnes vidím původní obyvatele Lopeníka, vidím zároveň zdejší krajinu a podnebí se vším zlým i dobrým co život v těchto podmínkách obnáší.

Mgr. Jakub Mačák

Lesy ČR chtějí opravit cestu ke zvonici

Na první pohled dobrou nabídku učinili zástupci státního podniku Lesy ČR obci. Chtějí na vlastní náklady opravit cestu ke zvonici. Má to ale háček. Pokud do ní mají investovat, chtějí, aby jim ji obec převedla bezúplatně do majetku.

Zájem o ni není samozřejmě čistě nezištný. Potřebují cestu opravit z toho důvodu, aby byla schopna unést kladovky, kterými by tudy dopravovali dřevo. To v současnosti nemohou, protože jim to zakazuje značka omezující tonáž vozidel. Zdá se tedy, že obec tahá za delší konec provazu. To však není tak úplně pravda. I obec má dřevo pod Velkým Lopeníkem a k jeho dopravě bude potřeba využít cesty, které jsou

v majetku Lesů ČR. Pokud nedojde k nějaké dohodě, může v tomto případě celý spor rozseknout Státní správa lesů a nařídít umožnění průjezdu za poplatek (něco jako mýtné). Výtěžek z něho však určitě nebude stačit na pokrytí nákladů na opravu cesty a ta tak bude v čím dál horším stavu. Lesy ČR přislíbily, že pokud by obec přistoupila na převod, neznemožní nikomu užívání této cesty a jsou ochotni to zakotvit do smlouvy. Po opravě by se tak dostupnost zlepšila pro všechny.

Celá věc má však ještě další rovinu. Tou jsou Komplexní pozemkové úpravy (KPÚ), o jejichž provedení má obec zažádáno. Dle vyjádření pozemkového úřadu, by k jejich faktické realizaci mělo dojít v průběhu 3 až 5 let. Jejich smyslem bude narovnat nevypořádané majetkové vztahy tak, aby každý majitel měl přístup ke svým pozemkům. S tím mají souviset i opravy a případné budování cest. Komplexní pozemkové úpravy však rozlišují mezi intravilánem (zastavěným územím obce) a extravilánem a týkají se právě pouze extravilánu. Z pozemkového úřadu však stále ještě nemáme stanovisko, do které z těchto dvou skupin bude cesta ke zvonici zařazena. V Lopeníku je totiž na rozdíl od jiných obcí roztroušená zástavba a dle vyjádření z pozemkového úřadu se nás tak nebude týkat klasické vyřazení intravilánu z KPÚ. Rozhodujícím faktorem bude, zda příslušní pracovníci pozemkového úřadu, kteří mají projekt zpracovávat, budou vycházet z faktického stavu v terénu, který se tváří jako extravilán a bylo by tak možné cestu opravit v rámci KPÚ na náklady státu, a nebo budou vycházet z platného územního plánu obce, kde je předmětná cesta zaznačena v intravilánu a tudíž se na její opravu KPÚ ani financování oprav státem vztahovat nebude. V případě první varianty, by bylo možné počkat a opravit cestu v rámci KPÚ za státní peníze. V případě té druhé by pak bylo lepší dohodnout se s Lesy ČR na převodu cesty do jejich majetku za podmínek, že cestu nejpozději do 2 let kompletně opraví včetně příkopů a propustí, v žádném případě neznemožní nikomu vjezd a budou cestu také udržovat ve sjízdném stavu pro osobní vozidla i do budoucna. Netrpělivě tedy vyčkáváme na stanovisko pozemkového úřadu.

Roman Buček

Ohlédnutí za společenským životem v obci

Uplynulé čtvrtletí bylo na obec naší velikosti velmi štědré na množství společenských i dobrovolnických akcí. Již začátkem dubna, týden po velikonoční obchůzce, parta dobrovolníků uspořádala brigádu a zpřístupnila prostor v dosud uzavřené části dvorku budovy č.p. 215. Při té příležitosti byla zároveň odstraněna chatrná pergola, která už byla svému okolí nebezpečná. Zároveň byl demontován plot a celý prostor se tak otevřel veřejnosti.

V polovině dubna se pak v obci uskutečnila jarní úklidová akce zaměřená na likvidaci černých skládek. Spolu s ní zároveň proběhl svoz nebezpečného a velkoobjemového odpadu. Díky zhruba 15-ti členné skupině dobrovolníků se podařilo vyčistit černé skládky „V krajoch“ nebo v „Hluboké cestě.“ I přes maximální snahu všech zúčastněných se však nepodařilo uklidit vše a tak plánujeme na příští rok akci zopakovat.

Pozornost přitáhlo také dnes už tradiční stavění máje. Dobrou náladu podpořenou chutným gulášem, grilovanými špekáčky, domácími zákusky, živou hudbou a v neposlední řadě též něčím dobrým na zapití nezkažilo ani pravé aprílové počasí doprovázené mírným deštěm. Všichni zúčastnění včetně návštěvníků z naší slovenské partnerské obce Malé Hoste si tento zážitek opravdu užili, o čemž svědčí i pořízené fotografie.

Bez povšimnutí místních i široké veřejnosti z okolí nezůstalo ani otevření rozhledny spojené s pietním aktem u památníku padlých při příležitosti 70. výročí konce 2. sv. války, kterého se zúčastnili i příslušníci Klubu vojenských výsadkových veteránů. O doprovodný program se pak postarali harmonikáři a také členky folklorního souboru Dúbrava z Březové. Díky příjemnému počasí dorazily na vrchol Velkého Lopeníku stovky lidí.

Velký úspěch především u dětí měl zábavný program dětského dne. Více než dvacítka dětí se mohla vydovářet při hře „O poklad ptačího krále“ spojenou s plněním zábavných úkolů. Vyzkoušet si mohly též lukostřelbu pod dozorem Robina Hooda, svézt se na koni nebo si zahrát ping pong či si vyzkoušet provazochodectví. Po dětské diskotéce a závěrečném lijáku, pak následovalo kácení máje spojené s klasickým doprovodným programem pro dospělé.

Z akcí pořádaných mimo katastr obce určitě stojí za zmínku prezentace obcí mikroregionu Bílé Karpaty na Bělokarpatských slavnostech v Uherském Brodě, reprezentace obce krojovanými na primicích v obci Malé Hoste či návštěvu našich hasičů na soutěži v požárním sportu ve slovenském Šišově. V nejbližší době nás pak čeká například Setkání Čechů a Slováků na rozhledně na Velkém Lopeníku, účast na Slavnostech vína v Uherském Hradišti a některé další.

Všem, kteří se podíleli na přípravě společenských akcí a byli ochotní věnovat svůj volný čas a energii pro ostatní patří jménem mým a celého zastupitelstva velký dík.

Roman Buček

Co se starou školou?

Nelehké rozhodování čeká zastupitele ohledně situace s budovou bývalé horní školy. Ta již řadu let bez smysluplného využití chátrá. V budově se netopí, rozpadají se okenní rámy, rozvody vody jsou popraskané, elektroinstalace je vedena ještě v hliníku a do přístavby, která bývala v 90. letech využívána jako kuchyň rekreačního zařízení školského úřadu skrz rovnou střechu zatéká. Ještě před zimou se sice podařilo uskutečnit některé opravy jako třeba instalace plechu velikosti půl metru na metr, který na střeše více než rok chyběl, nebo výměna zatečeného shnilého trámu, šlo však více méně pouze o zachraňovací práce, aby se předešlo ještě větším škodám.

Jistou naději dává nové programové období EU. V tomto však již nebudou tak výrazným způsobem podporovány projekty v oblasti cestovního ruchu. To je velká škoda. Osobně bych nejraději viděl z bývalé školy něco ve smyslu horských lázní či wellness, které jsou velmi populární. Běžných ubytovacích zařízení je totiž v okolí poměrně dost a dnešní turisté již

očekávají něco víc než jen přespání a dobrou kuchyni. Toto je však počín spíše pro soukromého investora než pro obec. Ta by sama o sobě podnikat neměla.

Aktivita, které budou v následujícím období finančně podporovány z evropských fondů, jsou především sociální bydlení. To sebou však nese riziko sociálních problémů vzhledem ke struktuře kolektivu lidí, kteří taková zařízení obývají. Jistým východiskem by mohlo být získání dotací na přestavbu školy na komunitní dům pro osoby starší 60-ti let. Ta by mohla být až ve výši 90% uznatelných nákladů. Podmínkou je však, že musí být vytvořeno minimálně 10 bytů velikosti alespoň 45 m² a dům musí fungovat na principu vzájemné sousedské výpomoci, kde jsou zároveň vytvořeny podmínky a prostory pro společné aktivity obyvatel a trávení volného času. Nezbytností je i bezbariérový přístup. Předběžné odhady nákladů na tuto přestavbu se tak pohybují mezi 8 až 12 miliony. Otázkou však v případě uskutečnění takového projektu zůstává např. dostupnost lékařské péče apod.

Ve hře je stále také prodej budovy, o který se obec pokouší již několik let. Nabídková cena, která byla v minulosti odsouhlasena zastupitelstvem je 3,5 milionu korun. Od té doby však uplynulo několik let a za tuto částku o budovu nikdo zájem neprojevil. Pokud by se podařilo uskutečnit prodej, obec by tím získala prostředky např. na opravy komunikací nebo jiné investiční záměry.

Další variantou je pak skromnější postupná rekonstrukce budovy svépomocí na Obecní dům. Vnitřní velkorysé prostory bývalých učeben školy přímo vybízejí k vytvoření společenského sálu. Také v okolí budovy by se našel vhodný prostor pro sportovní vyžití nebo pořádání společenských akcí. Po opravě chat umístěných v areálu, by se tyto daly přes léto pronajímat turistům, kteří nestojí o pohodlí penzionů a horských chat v okolí. Začít by se muselo především vyspravením střechy nad přístavbou z 90.

let a rekonstrukcí sociálních zařízení budovy a postupně pak pokračovat dál. Vzhledem k finanční náročnosti by však tato akce musela být rozfázována do několika let. Pozemek v dolní části areálu by se po nezbytných úpravách zároveň dal využít k vybudování sběrného dvora, který v obci chybí. Na tento účel budou obcím poskytovány dotace z EU do výše 85% uznatelných nákladů.

Musíme se tedy jako zastupitelstvo rozhodnout, kterou cestou se v otázce „Co s horní školou?“ vydáme. A to nebude jednoduché. Pokud by totiž existovalo snadné řešení, už by s ním dávno někdo přišel. Řešení musíme najít co nejrychleji. Než nám z budovy zbyde jen kopie zříceniny tajemného hradu v Karpatech.

Roman Buček

Z historie Lopeníka

Muzeum J. A. Komenského v Uherském Brodě nám laskavě dovolilo zveřejnit pro čtenáře lopenického občasníku úryvky z Historického elaborátu, sepsaného v r. 1940 panem Aloisem Jaškem. Kopie elaborátu se nyní nachází na obecním úřadě a všem zvědavým obyvatelům Lopeníka bude v dohledné době k dispozici v obecní knihovně.

Nutno podotknout, že kopie, z níž citujeme, se v muzeu dochovala díky aktivitě Jana Benička, svého času lopenického učitele:

„Bystrice p. Lop. 10. Března 1955.

Milí a vážení Otcové,

když jsem učil na Lopeníku 1941, našel jsem tam pozoruhodně vypracovaný elaborát o této slavné obci. Použil jsem z něho některé partie pro kostru povídek uveřejňovaných toho času pod čárkou v Lidových novinách. Uzřel to jeden z Vašich Otců, řed. dr. Haluzický, vypůjčil si elaborát a když urguju už kopu roků jeho vrácení, abych dal Lopeníku jeho gruntovní základ, řed. Haluzický skromně mlčí. Tentýž případ, jako když Jašek svého času půjčil materiál Otcí Hladkému, jehož potomci dali věci vám a Vy také mlčíte a nevracíte.

Věda o těchto sběratelských reflexech, požádal jsem s.Jaškovou, aby mi půjčila kopii elaborátu, jestli se zachovala. Stalo se a já bez jejího vědomí jsem to opsal. Opis dám na Lopeník, aby tam byl ke cti a slávě Lopenických. Druhý dávám do archivu k Vám, protože bude k dispozici též. Čímž mé srdce k spokojenosti úplně došlo. Protože k tomu přibudou časem doplňky, budu je dodávat též. O pásku, papír a karbon se přihlásím ústně. Práce se nehonoruje.

Končím se srdečnými a nadšenými pozdravy.

Jan Beniček“

Vybrali jsme pro Vás z elaborátu úryvek věnující se počátkům osídlení a vzniku obce Lopeník:

„Otázka prvního osídlení dnešního území Lopeníka. Netřeba připomínat, že toto dlouho na své obyvatele čekalo. Zapadlý horský kout uprostřed širokého pásma pohraničních pralesů s nehostinným podnebím, příkrým terénem a nepřístupností, dlouho nelákal osadníky. Není hlášen žádný archeologický nález z Lopeníka, nemluví o něm universální pramen k dějinám velkostatků Zemské desky, ani knihy půhonné kam se zapisovaly rozsudky v rozepřích majitelů panství, velmi dlouho mlčí o něm i tak zvané katastrální operáty obsahující seznam držitelů půdy v jednotlivých obcích moravských panství jako lánský rejstřík 1656, jeho revise r.1670, dominikální fáse 1750, tereziánský katastr 1755. První soupis majitelů půdy máme u Lopeníka až z roku 1775. Dále podobný soupis v josefínském katastru z roku 1790 a v berním provisoriu z roku 1820, jak svědčí přiložené soupisové archy.

Po Starém Hrozenkově, o němž máme první zprávu z roku 1261, bylo území dnešního Lopeníka asi nejdříve osídleno, neboť ostatní kopaničářské obce Žitková, Vyškovec, Vápenice, zaniklé Vlčí a Brodské, vznikly snad až po roku 1750, kdežto o Lopeníku máme zprávy o půl století starší.

Farní matrika sňatků 1677-1705 v Bojkovicích má záznam ze dne 23.ledna 1701, v němž Kateřina, dcera Jury Šťastného z Podlopeníka se provdala za Ondřeje, syna Jána Čecha ze Strání. Nejbližší případ další je ze dne 16.ledna 1702, kdy Martin, syn Jana Janigy se žení s Dorotou, dcerou Jana Králíka z Podlopeníka. Další případy postupně následují. Dlužno připomenouti, že jmenovaní osadníci podlopeničtí pocházeli z menší, tzv. **hrozenkovské** části Lopeníka a se St. Hrozenkovem byli přiřazeni do Bojkovic. Označení – z Podlopeníka –vede nás k domněnce, že původní chaty byly zakládány v polohách nižších a teprve postupně výše ve stráních.

Neméně zajímavá je otázka, kdo byli tito první osadníci, kteří před půl třetím stoletím osmělili se žít nebo spíše živořit v těchto lesních pustinách. Zde jsme odkázáni opět více na dohady. Snad světlovská vrchnost chtěla lépe zužitkovat rozsáhlou, takřka ladem ležící plochu svých lesů a usadila tam první rodiny jako dřevorubce, případně uhlíře. Na nebezpečích pro lovnou zvěř ze strany těchto osadníků snad

vrchnost nepomyslela, neboť lesy tehdy oplývaly více dravou, než lovnou zvěří. Tomuto faktu zdá se nasvědčovat ta okolnost, že kopaničářské domky byly až do roku 1899 majetkem světlovské vrchnosti, od níž byly po velmi dramatickém jednání zásluhou brněnského advokáta JUDr. Františka Koželuky, bojkovského rodáka a kroměřížského probošta ThDr. Antonína Stojana tehdy vykoupeny. Poněkud tendenčně zabarvená je domněnka o osídlení lopenických vrchů politickými a náboženskými uprchlíky v době pobělohorské. Máme dosti dokladů o tom, že tito exulanti měli v okolí českých zemí dosti vhodných příležitostí usadit se v krajích kultivovanějších, jak to také činili. Těž sousední Uhry byly pro ně téměř po celé XVII.století zemí pohostinnou.

Příslušníci vyšších stavů by sotva měnili s životem pracným a nebezpečným v nehostinných horách a sedláci se stejně stěhovat nesměli. Zajímavý způsob života Kopaničářů, jejich kroj, zvyky, řeč a písňe opravňují ještě další domněnku, že jsou totiž zbytkem původní kolonizace se svou civilizací, která po zmíněných pustošivých vpádech mongolských v XIII.století sem do kraje od Vihorlatu na slovensko-ruském pomezí povolal král Přemysl Otakar II. Vskutku kroj, zvyky a řeč vykazují velkou příbuznost s folklorem šarišským. Vlivem nepříznivých komunikací zůstali tito kolonisté téměř úplně při civilizačním stupni doby svého příchodu.

Střediskem tohoto národopisného živlu byl asi Starý Hrozenkov, který, ačkoliv mnohokrát za pustošivých válek vypálen, přece se stal východiskem dalšího osídlování kraje rozptýlenými kopanicemi. Hrozenkovští usedlíci rozšiřovali mýcením lesa nejen ornici, ale též louky a to značně daleko. Tak **Jan**, syn hrozenkovského půllánika Mikuláše **Myšáka** dával ročně z nově vykučovaných kopanic 15 grošů, z košarisk Hrubčovských kde dobytek stával, platil od r. 1642 20 grošů a z louky pod **Lupeníkem** 1 zl. moravský. Zmíněná košariska byla pastviště pro panský dobytek a zakládala se

nejvíce stranou od hrozenkovského sedla pod **Lupeníkem**, kde bývalo nejbezpečněji. Možno také říci, že pastýři na těchto košariskách byli původními obyvateli Lopeníka.

Klidný vývoj Hrozenkova a jeho kolonií byl zastaven vpádem tureckým r. 1663. Celý kraj byl vypálen, obyvatelstvo rozprášeno. V třetí purkrechtní knize založené v této době zejí opět stránky určené pro Hrozenkov a okolí prázdnotou. Nebyl zanesen do knihy ani jeden usedlík. Teprve rok 1731 poznačeno v Hrozenkově opětně 21 půlláníků a 11 podsedníků. Kopianice drželi ponejvíce hofeři. Při Hrozenkově zapsáno 48 kopaničářů, pod Lopeníkem 42.

Poddanské poměry byly na celém světlovském panství značně přitíženy. Hrozenkovským byly veškeré poplatky i dávky odváděné v naturáliích převedeny v peněžitý plat fojtofský, jež poddaní své vrchnosti při sv. Martinu odváděli. Roboty byla dle potřeby buď pěší nebo koňská a byla přesně vyměřena. Vyměřen byl též plat ze včel, desátek z valašského dobytka, odvádění sušených hub, kmínu, šípku, lískových oříšků a šneků do spížíren zámeckých. Další povinnosti hrozenkovských obyvatel a Kopaničářů bylo odebírání piva, vína a kořalky z panského šenku. Zřízením hostince na Hrozenkově učiněn byl první krok k nesmírnému a zhojbnému požívání alkoholu na Lopeníku. Další úpadek mravní i tělesný dovršily krčmy, které na St. Hrozenkově a v některých okolních osadách a v Bošácké dolině v 19. století byly zřízeny.

Zajímavou charakteristiku kopaničářů staré doby velmi krásně popsal cestovatel **Bredecký**. Mladého kopaničáře přirovnává ku štíhlé jedli, jehož krása ve svalnatém těle, v ušlechtilých tvarech, v pěkném držení ramen a v souměrné stavbě celého těla se odrážela. Bredecký vypravuje, že mladý kopaničář byl kojen svou matkou co nejdéle a v mládí svém až do sedmého roku živěn byl na salaši, výhradně kravským a kozím mlékem a výrobky mléčnými. V čistém ovzduší, které ho obklopovalo a pohledem na

světlou zeleň okolí a modrou oblohu nad obzorem vyrůstal mladý kopaničář v muže sebevědomého, krásného a odvážného, jemuž jiskřící oči tolik zmužilosti dodávali. Ku kráse tělesné družil se ladný oblek, hluboká zbožnost, odvaha a spravedlnost. Bredecký uvádí, že v **celém slovanském** světě nenajde se lidí pěknějších a krásnějších. Pěkné tyto vlastnosti, tělesná síla, mužnost a ztepilý

vzrůst počaly mizeti u obyvatel kopanic následkem nesmírného požívání alkoholu, k němuž vlastně zavedla příčinu sama vrchnost zřízením panských šenků a nucením poddaných k odběru alkoholu. Dnes by Bredecký ovšem nepoznal svých, tak nadšeně líčených Kopaničářů.“

JASEK, Alois (1940). Lopeník - Historický elaborát. *Dějiny obce Lopeníka*. str.3-18

materiál shromáždila Šárka Lamplotová

Co pro sebe můžeme udělat

Vážení spoluobčané,

protože podporujeme společenský život i dobré mezilidské vztahy v obci, dovoluujeme si Vám nabídnout několik možností jak se také zapojit:

- můžete představit Vaši firmu, podnikání, řemeslo, nebo jakoukoliv dovednost či službu. Nabídku zveřejníme na obecních stránkách, obecní vývěsce, v obecním občasníku a po dohodě na facebookovém profilu obce. Zveřejnění bude zdarma. V případě zájmu kontaktujte obecní úřad

- můžete se s lidmi podělit o svůj příběh, fotografie, nebo jinou zajímavost z Lopeníka a okolí. Zveřejníme je na obecních stránkách a v občasníku

- v budově bývalé celnice nabízíme prostory k různorodým aktivitám jako je pletení z proutí, již pravidelná výroba adventních věnců, apod. Uvítáme nápady a podněty k akcím a pomůžeme s realizací

- pokud by měl někdo zájem oživit spolkovou činnost, případně ochotnický spolek, jakoukoliv aktivitu v tomto směru vítáme a podpoříme

- máte také možnost využít vyhrazené prostory k soukromým akcím. K dispozici je zasedací místnost, nebo menší společenská místnost s barem pro 10-15 osob. Podmínky a ceny na OÚ

- byl zakoupen a postaven betonový pingpongový stůl. Všichni kdo mají rádi tuto hru, nebo se ji chtějí naučit, si mohou přijít zahrát. Míček i páčky je možné zapůjčit na OÚ

- hledáme znalce, pamětníky lopenické, kopanické řeči z důvodu překladu, nebo editace textů

Všichni jste také vítáni na schůzích obecního zastupitelstva.

Tomáš Kalous, místostarosta

Zpravodaj obce Lopeník. Vydává obec Lopeník, Lopeník 211, 687 67 Březová, tel:572646900. Vychází čtvrtletně v nákladu 100 kusů. Registrováno Ministerstvem kultury č. MK ČR E 22093, redakčně a jazykově neupravováno, tiskové chyby vyhrazeny